

1593, 4

22

22

DISPUTATIO
 DE
 MUTVO:
 MATERIA IN
 SCHOLIS ET FO-
 RO FREQUENTISSIMA
 ET UTILISSIMA.

DE QVA,
 DEO OPT: MAX: AVSPICE,
 PRAESIDE
 MAGNIF: NOBILIS S:
 ET CONSULTISS: DOMINO
 NICOLAO REVSNERO ICTO, ET AN-
 Tecessore, AC ILLVSTRISSIMO-
 RV M SAKONIAE DVCV M
 CONSILIARIO,

*Publicae exercitationis causa disputabit in Aca-
 demia Salana*

LEVINVS A SCHVLEN-
 BVRGK EQ: MARCHIVS
 VV. P. M. Fil.

In nouo auditorio ICTorum, ad diem
 4. April: manè hora VI.

I E N A E

Typis Tobia Steinmanni, Anno M. D. XCIII.

MAGNIFICIS, NO-
BILISSIMIS, AMPLISSIMIS,
SPLENDIDISSIMISQ. VIRIS,

D. LVDOLPHO AB ALVENSLEBEN,
SENIORI, ARCHIEPISC: MAGDEB: AVLAE
QVONDAM MAGISTRO SVPREMO, DOMINO
IN HVNDESBURG, *Neuen Gatersleben/*
ET CALBA. &c.

D. GEBHARDO AB ALVENSLEBEN,
L. F. RESIDENTI IN FRIEDEBURGK &c.

D. LVDOLPHO, ET D. BVSSONI
CLAMERO, CATHEDRALIS ECCLE-
SIAE MAGDEBURGENSIS CANONICO, FRA-
TRIBVS GERMANIS AB ALVENSLEBEN,
IOACHIMI FILIIS, DOMINIS IN CAL-
BA, ET ERKLEBEN &c.

DOMINIS CVRATORIB: CO-
GNATIS, AFFINIBVS ET PROPIN-
QVIS SVIS, IMPRIMIS OBSERVANDIS,
DILECTIS, SVMMOQ. STUDIO
COLENDIS,

*Hanc disputationem de materia mutui ardua sane
& difficillima, utilissima tamen, & necessaria,
INSCRIBIT, OFFERT,
DEDICAT:*

Levin von der Schulenburg Berners
S. Sohn.

^{1.} **REDITI APPELLATIO** UT-
pote generalis, ad omnes contractus, quos
alienam fidem secuti instituimus, ab Ulpiano
refertur: proprie autem **MUTUUM** eo de-
notatur.

^{2.} Mutuum est contractus, quo rei alicuius
quantitas ea lege datur alteri, ut aliquando eiusdem generis
alia reddatur.

^{3.} Cuius proprium hoc est, ut illud quod datur accipien-
tis fiat: unde recte mutuum, quasi de meo tuum fiat, appella-
tum est.

^{4.} Qua ratione a commodato discernitur, quippe in quo
dominium rei commodatae apud commodantem remanet.

^{5.} Sed hoc tamen ita ex meo tuum fieri debet, ut aliquan-
do rursus ex tuo meum fiat, quando nimirum par pro pari
redditur.

^{6.} Non enim tam in persona dantis, quam reddentis,
mutui contractus consistit, ut recte loquitur Varro.

^{7.} Unde licet cautum non sit, ut res aequè bona reddatur:
tamen id ipsum, Pomponio teste, tacite actum intelligitur.

^{8.} Quod adeo verum est, ut creditor vel minus, vel dete-
rius, vel aliud pro alio, accipere non cogatur, quemadmodum
DIVI DIOCLETI: & MAXIMINI rescripserunt.

A 2

Nisi

125
9.
Nisi expressè inter partes aliud conuenerit, quo casu
conuentioni standum esse Modestinus docet.

10.
Porro mutui datio consistit in ijs rebus, quæ pondere,
numero & mensura cōstant, h. e. quæ & usu consumuntur, & in
genere suo functionem per solutionem recipiunt.

11.
Vnde etiam liquet, pisces, carnes, candelas &c. si ad
pondus dentur, in hunc contractum venire, quemadmodum
Azo eumq; secutus D. Borcholten contra quosdam tenent.

12.
Quod & in grege receptum esse, si modò venierit ad nu-
merum, Doctores testantur.

13.
Quo fit, vt res mutuo accepta debitori pereat: siue casu,
siue culpâ hoc fiat.

14.
Quandoq; tamen res, quæ pondere, numero & mensurâ
non constant, si æstimatæ dantur, in mutui obligationem ve-
niunt.

15.
Si verò species non æstimata, sed vt eam vendas, & pre-
cio utaris, data fuerit, vbi eam vendideris, mutuum contra-
ctum erit.

16.
Depositum quoq; vel ex alia causa debitum voluntate
creditoris in mutuum conuerti potest.

17.
Sed tunc demum mutuum erit, si debitor rem vel moue-
rit, vel à creditore petierit.

18.
Quanquam verò re contrahatur mutuum, nihilominus
tamen consensus eorum qui contrahunt, in eadem re & causa,
omninò interueniat necesse est, idq; ex generali illa Pedij rati-
one,

262
one, qui nullum esse contractum, nullam obligationem, qui non habeat in se conuentionem siue consensum, eleganter dixisse fertur.

19.

Traditione quoq; opus est: siquidem in creditum non itur, neq; dominium, quod in eo necessarium est, transfertur: nisi simul res tradita fuerit.

20.

Sed & stipulatione mutuum informatur: quæ licet inutilis fuerit, mutuum idcirco non vitiabitur.

21.

Quinimo & stipulationi aliquando pactum in continenti adiectum inesse, Afrfricanus docet.

22.

Mutui datio, licet per se gratuita sit, atq; hoc pacto à fœnore (vt Cuiacij verbis vtar) distingui soleat: tamen quandoq; vel ex stipulatione vsuræ debentur.

23.

Vel damnum, quod ex mora debitoris creditor sensit, refarciendum erit.

24.

Nunc quæritur, an integrum sit debitori, cui spe futuræ numerationis promissum est, si velit, pecuniam non accipere? & affirmatiuè respondet Gaius, quod & verius esse putamus.

25.

Quin & creditor, nisi stipulatio interuenerit, sententiam suam mutare non prohibetur.

26.

Proinde mutui datio interdum pendet, vt ex postfacto confirmetur, interdum cum ab initio non subsistat, postea tamen per consumptionem conualescit.

27.

Eodem modo & solutio, quæ ab initio valida non erat, consumpta pecunia quandoq; ne condici possit reconciliatur.

28.

Et consumpta quidem pecunia dicitur, non solum si

A 3

ampli-

amplius non exstet, sed & si ita commixta sit vt secerni ne-
queat.

29.

Porrò & vsucapione & stipulatione mutuum de re alie-
na factum reconcilari solet.

30.

Cæterum vt mutuum rectè contrahatur, necesse est, vt
is qui mutuo dat, & dominus rei sit, & eius conditionis, vt rei
suae dominium in alium transferre possit.

31.

Quemadmodum & vice versa requiritur, vt is qui acci-
pit, possit & dominus fieri, & tanti obligari.

32.

Hinc pupillus mutuum contrahendo ne naturaliter qui-
dem obligatur, nisi in quantum sit factus locupletior.

33.

Quod & in furioso, & eo cui bonis interdictum est, re-
ceptum esse constat, vt neq; dare, neq; accipere mutuum rectè
posserit.

34.

Sed nec filius familias dando accipiendove mutuum, ex-
cepta studiorum causa, obligari potest.

35.

Nisi credita pecunia in rem patris versa fuerit, seu filius
ille familias castrensia bona habuerit.

36.

Temporarij verò magistratus, qui prouincias regunt,
qui ve circa eos sunt, mutuum vel fœnebrem pecuniam dare,
principalibus constitutionibus prohibentur.

37.

Nec sanè refert, siue per nosmetipsos, siue per alium
nostro nomine mutuum contrahatur.

38.

Nam & qui per procuratorem contrahit, per se ipse
contraxisse videtur.

Vnde

263

39.

Vnde etiam ciuitates per Syndicos & administratores, aliosue Reip: nomine contrahentes, obligantur.

40.

Dummodo tamen ciuitatis nomine pecunia accepta in eius utilitatem versa fuerit: ceteroqui non ciuitas, sed qui eius nomine contraxit, obligabitur, teste Vlpiano.

41.

Haecenus quid sit, quomodo & a quibus recte contrahatur, quibusque in rebus consistat mutuum, dixisse sufficiat: sequitur ut modos, quibus finiatur, breuiter atexamus.

42.

Solutione itaque eius quod debetur, vel etiam rei alterius, volente & consentiente creditore, mutui obligatio tollitur.

43.

Præterea & nouatione mutuum dissoluitur, quando scilicet vel in re vel in persona aliquid nouatur, ex quo obligatio noua nascitur, altera scilicet in hanc penitus transformata atque translata.

44.

Item & confusione, quando alter contrahentium alterius heres efficitur.

45.

Sed & iuramento, quod vim solutionis habet, creditum expirat.

46.

Perinde ut & publicatione bonorum debitoris, ob malefium aliquod: quo casu omnes actiones, obligationesque in fiscum transfunduntur.

47.

Quin & ope exceptionis, videlicet per pactum de non petendo, aut per rem iudicatam, aut per exceptionem prescriptionemue temporis mutuum tollitur.

48.

Denique per remissionem indebiti a creditore factam, A 4 siue

siue illa tacita sit, siue expressa, mutuum perimitur: æquè vt & restitutione chirographi seu instrumenti debitum remissum intelligitur.

49.

Vbicunq; ergo certum aliquod ex contractu etiam incerto debetur, si præsens sit obligatio, locum habet **CERTI CONDICTIO**.

50.

Quòd si in diem vel sub conditione obligatio fit, ante diem vel conditionem actio non competit.

51.

Certum autem est, quemadmodum Paulus definit, cuius species vel quantitas, quæ in obligatione versatur, aut nomine suo, aut ea demonstratione, quæ nominis vice fungitur, qualis quantaq; sit, ostenditur.

52.

Nec requiritur vt per se certa sit demonstratio, sed sufficit, etiamsi per relationem ad aliud fiat.

53.

Illud ipsum autem quod certum est, vel vt detur, vel vt restituatur, vel vt tradatur, vel vt fiat, peti potest.

54.

Cum dari petimus, quia dandi certa obligatio est, dubium non est, quin certi conditione agere possimus.

55.

Sin verò petamus rem nostram nobis restitui, nisi furtiua ea sit, condici non potest.

56.

Quod si deniq; dari fieriue res petatur, quia & facta in obligatione non sunt, & id quod eius interest ex iudicis dependet arbitrio, condici regulariter non potest.

57.

Et licet hæc condictio cum alijs actionibus concurrat: utilis tamen est, & quia causam illustrat, & quia nullam ex causa etiam famosa irrogat infamiam.

Sed

58.

Sed edictum hoc, SI CERTVM PETATVR, præcipue ad mutui causam pertinet.

59.

Statim ergo vbi mutuum contractum est, creditori nascitur actio.

60.

Eaq; & in singulos, si plures obligati sunt, diuiditur, & in heredes transit.

61.

Sed nec creditor plus quam mutuo datum est, extra casus supra enumeratos exigere potest.

62.

Quandoq; tamen creditor non rem ipsam, sed eius æstimationem petit: & tunc æstimatio fieri debet pro tempore & loco, in quo vel ex conuentione debitum est soluendum, vel res ipsa, si nihil conuenerit, petenda est, atq; hoc ipsum Sabino etiam placuit.

63.

Solidum quoq; debitum exigere is potest, qui pignus non idoneum accepit: quandoquidem pignus vtilitati creditoris inseruire, non ei nocere debet.

64.

Quod adeo verum est, vt detur etiam actio creditori, qua debitorem, si eius culpa in pignore deceptus sit, stellionatus reum arguere potest.

65.

Neq; interest, etiamsi res credita in debitoris vtilitatem versa non fuerit.

66.

Cæterum iure singulari hæc actio interdum alijs persecutionibus præfertur.

67.

Sed & filius & seruus, qui peculiare nummos credere possunt, patri, seu domino actionem acquirunt.

Filio

48.
Filio tamen studiorum gratiâ absenti, Prætor actione
extraordinariâ succurrit.

69.
Procurator autē vel seruus, si domino iam mortuo stipu-
latus est, nihil agit: si sibi, hereditati actionem acquirit.

70.
Et si is pecuniam exegerit, debitores liberantur: creden-
do autem coheredes non obligat.

COROLLARIA.

I.

Si moneta extrinsecus tantū mutata
est, ita vt pecunia in obligationem deducta,
nunc plus vel minus valeat, quā tempore
contractus exposita fuerit; quæritur an & tunc
ratio temporis contractus iniri debeat? Et
hoc ipsum de Iure ciuili verius putamus, quam
uis communis opinio contrarium teneat.

II.

An emptio annui redditus sit licita? Et re-
ceptam esse omni iure defendemus.

III.

An mutuans supra sortem vsurarum &
peno

pensionis nomine iure communi aliquid stipulari possit? Affirmamus.

IV.

Vtrum mutuans nominatim pecuniam, ad refectionem domus, habeat eam refectionem sibi tacite & auctoritate Legis obligata, vt praeferatur in hypotheca illius domus alijs creditoribus, anterioribus etiam tempore? Et hic affirmatiue respondemus.

FINIS.

58

prohibere nullo modo iure communi aliquid in
iure esse. A. Hermannus

IV

7. Item in iure nominatum periculum
ad relictum domus habet committendum
biacis & sub ordine legis obligat. et
7. Item in iure nominatum periculum
7. Item in iure nominatum periculum
ad relictum domus habet committendum
biacis & sub ordine legis obligat. et
7. Item in iure nominatum periculum

F. 12

Jura, Diss., 1573-1600

ULB Halle 3
003 609 308

S
Sb.

1520. 1593,4 22

DISPUTATIO
DE
M V T V O:
MATERIA IN
SCHOLIS ET FO-
RO FREQUENTISSIMA
ET UTILISSIMA.

DE QVA,
DEO OPT: MAX: AVSPICE,
PRAESIDE
MAGNIF: NOBILIS S:
ET CONSULTISS: DOMINO
NICOLAO REVSNERO ICTO, ET AN-
TECESSORE, AC ILLUSTRISSIMO-
RVM SAXONIAE DVCVM
CONSILIARIO,

*Publica exercitationis causâ disputabit in Aca-
demia Salana*

LEVINVS A SCHVLEN-
BURGK EQ: MARCHICVS
VV. P. M. Fil.

In nouo auditorio ICTorum, ad diem
4. April: manè hora VI.

I E N A E
Typis Tobia Steinmanni, Anno M. D. XCIII.